

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział 1. Początki i rozwój obsługi bibliotecznej osób niepełnosprawnych w Polsce – ich źródła i determinanty	33
1.1. Kształtowanie się podstaw bibliotekarstwa dla osób niepełnosprawnych i chorych przed drugą wojną światową	34
1.1.1. Pierwsze biblioteki w ośrodkach kształcenia niepełnosprawnych i w szpitalach	35
1.1.2. Biblioteki powszechne i wczesne koncepcje pedagogiki bibliotecznej ..	40
1.2. Nowe tendencje w działaniach na rzecz niepełnosprawnych użytkowników bibliotek	45
1.2.1. Biblioteki dla niewidomych	45
1.2.2. Biblioteki szpitalne i biblioterapia wobec obsługi bibliotecznej osób niepełnosprawnych	48
1.2.3. Pedagogika biblioteczna wobec grup ze specjalnymi potrzebami	51
1.2.4. Idea integracji społecznej i jej wpływ na edukację i kulturę	57
Rozdział 2. Obsługa osób niepełnosprawnych w bibliotekach publicznych w świetle zaleceń i rozwiązań zagranicznych	66
2.1. Konceptualizacja	66
2.2. Biblioteka postulowana	70
2.2.1. Lokal biblioteczny wraz z jego otoczeniem i wyposażeniem	70
2.2.2. Zbiory biblioteczne	76

2.2.2.1. Rodzaje dokumentów	78
2.2.2.2. Zakresy treściowe dokumentów	88
2.2.2.3. Kompleksowa informacja o zbiorach	91
2.2.3. Technologie wspomagające	95
2.2.4. Usługi biblioteczne	108
2.2.4.1. Udostępnianie	111
2.2.4.2. Informowanie	116
2.2.4.3. Praca z użytkownikiem	117
2.2.5. Pracownicy	125
Rozdział 3. Obsługa biblioteczna klientów niepełnosprawnych w polskich bibliotekach publicznych – badania własne	138
3.1. Metodologia badań empirycznych	139
3.1.1. Przedmiot badań, problemy, hipotezy, metody i techniki badawcze	139
3.1.2. Teren badań, próba badawcza, organizacja i przebieg badań	145
3.2. Analiza i interpretacja danych empirycznych	148
3.2.1. Polityka biblioteczna względem osób niepełnosprawnych	149
3.2.2. Rozpoznanie lokalnego środowiska osób niepełnosprawnych i współpraca z nim	153
3.2.3. Architektoniczne przystosowanie pomieszczeń	158
3.2.4. Materiały biblioteczne dla osób niepełnosprawnych	165
3.2.5. Wyposażenie bibliotek w sprzęt techniczny wspomagający odczytywanie tekstów	170
3.2.6. Biblioteki specjalistyczne obsługujące osoby niepełnosprawne	173
3.2.7. Usługi biblioteczne i informacyjne dla osób niepełnosprawnych	179
3.2.8. Pracownicy	185
3.2.9. Przygotowanie do obsługi niepełnosprawnych w opiniach bibliotekarzy	191
3.3. Wnioski	193
Rozdział 4. Instrumenty ocen i etapy planowania obsługi bibliotecznej i informacyjnej osób niepełnosprawnych	199
4.1. Bariery w dostępie do bibliotek	200
4.2. Narzędzia diagnostyczne dostępności biblioteki	205
4.2.1. <i>Dostęp osób niepełnosprawnych do bibliotek – lista kontrolna</i>	209
4.2.1.1. Dostęp fizyczny	211
4.2.1.1.1. Przestrzeń wokół biblioteki	211
4.2.1.1.2. Wejście do biblioteki	212
4.2.1.1.3. Dostęp do materiałów i usług	213

4.2.1.2. Formy przekazu informacji	215
4.2.1.3. Usługi i komunikacja	216
4.2.1.3.1. Szkolenie personelu	216
4.2.1.3.2. Specjalne usługi dla klientów niepełnosprawnych	217
4.2.1.3.3. Sposoby dostarczania informacji osobom niepełnosprawnym	217
4.2.1.3.4. Zasady współpracy z osobami niepełnosprawnymi i organizacjami działającymi na ich rzecz	220
4.3. Planowanie usług bibliotecznych dla klientów z niepełnosprawnościami – model postępowania	221
4.3.1. Zbieranie informacji	226
4.3.1.1. Działania biblioteki w zakresie obsługi użytkowników niepełnosprawnych	226
4.3.1.2. Dane dotyczące środowiska osób niepełnosprawnych	227
4.3.1.3. Badania użytkowników i nieużytkowników biblioteki	228
4.3.2. Wybór grupy doradców	230
4.3.3. Identyfikacja problemów	231
4.3.4. Analiza bieżącego planu pracy biblioteki	232
4.3.5. Wstępne sformułowanie nowych celów i ustalenie dostępnych zasobów	233
4.3.6. Konkretyzacja celów i wykonawstwa	235
4.3.7. Opracowanie planu	236
4.3.8. Plan i jego promocja	237
4.3.9. Ocena planu	238
Rozdział 5. Postulowane kierunki działań	243
5.1. Narodowa strategia dostępności bibliotek dla osób z niepełnosprawnościami	245
5.2. Kooperacja bibliotek	248
5.3. Dostępne zasoby	259
5.4. Współpraca z wydawcami	270
5.5. Wiedza i umiejętności bibliotekarzy	272
Zakończenie	277
Załączniki	285
Bibliografia	313
Indeks rzeczowy	335
Wykaz tabel	341
People with disabilities in public libraries – summary	343